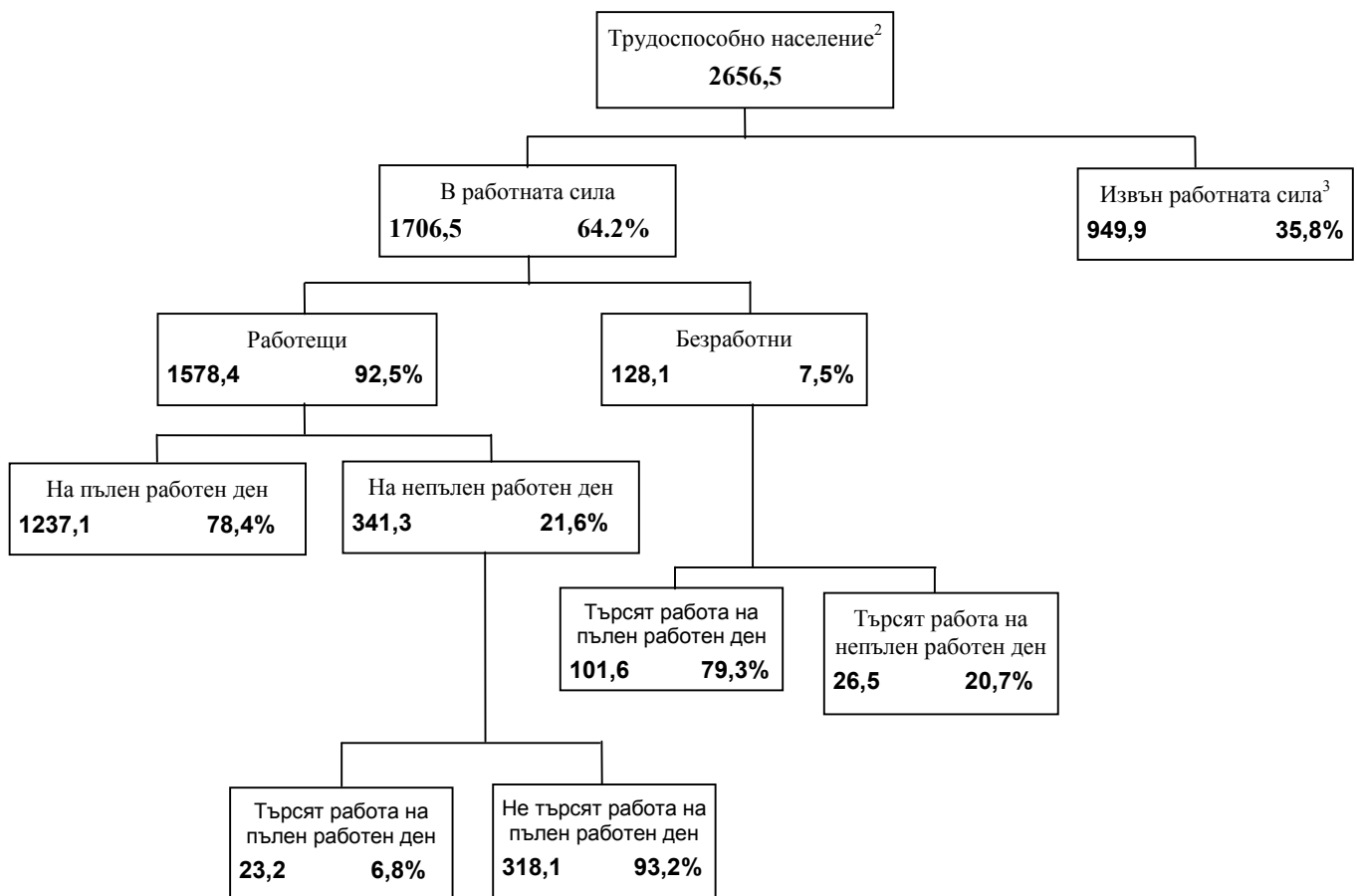


ТРУД

Дървовидната диаграма показва структурата на работната сила (трудоспособното население) в една държава. Общият брой на населението на страната през 1995 г. е около 3,4 милиона души.

Структура на работната сила към 31 март 1995 г.¹



Бележки:

1. Данните са в хиляди души (прибавят се три нули).
2. Трудоспособното население включва хората между 15 и 65-годишна възраст.
3. Хората, които не търсят активно работа и/или не са в състояние да работят.

Въпрос: ТРУД

Колко хора на трудоспособна възраст са извън работната сила? (Посочете техния брой, а не процент.)

.....

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Пълнен кредит

Ученикът посочва съответния брой от дървовидната диаграма *И* се съобразява с информацията в бележката под черта: 949 900. Допустими са отговори между 949 000 и 950 000, изразени с цифри или с думи. За верни се приемат и отговори 900 000 или един милион (с думи или цифри).

Примерни отговори на ученици:

- 949 900
- малко по-малко от деветстотин и петдесет хиляди
- 950 000
- 949,9 хиляди
- почти милион
- около 900 хиляди
- 949,9 X 1000
- 949,900
- 949 (000)

Непълнен кредит

Ученикът посочва числото от дървовидната диаграма, но не се съобразява с бележката под черта. Отговаря 949,9 с думи или цифри. Допускат се приближения.

Примерни отговори на ученици:

- 949,9
- 94,900
- почти хиляда
- малко под 950
- около 900
- малко под 1000

Вид на въпроса: *Въпрос със свободен отговор*

Ситуация: *Образователен текст*

Формат на текста: *Прекъснат текст*

Цел на задачата: *Извличане на информация*

Трудност: пълен кредит – 631; непълнен кредит – 485

Пето (пълен кредит) и трето (непълнен кредит) равнище на скалата

Коментар на въпроса:

Въпросът е един от най-трудните в категорията *извличане на информация*. За да получи пълен кредит, ученикът трябва да определи и комбинира единици от числова информация, представена в условието (дървовидна диаграма) и извън условието (бележка) на задачата. Различният формат, в който е представена основната информация, усложнява задачата и повишава нейната трудност.

ГРАФИТИ

„Кипя от гняв заради това, че се налага стената на училището да бъде почистена и боядисана за четвърти път, за да се отстранят графитите. Творческата изява е похвална, но хората трябва да намерят такива начини да изразят себе си, които не обременяват обществото с допълнителни разходи.

Защо разваляте репутацията на младите хора, рисувайки графити там, където това е забранено? Истинските художници не окачват картините си по улиците, нали? Вместо това те търсят финансиране и печелят известност на организирани изложби.

Според мен самите сгради, огради и пейки в парка са произведения на изкуството. Наистина е жалко да загрозяваме произведенията на архитектурата с графити, още повече, че така разрушаваме и озоновия слой. Наистина не мога да разбера защо тези художници–нарушители се сърдят, когато техните „художествени произведения” се почистват от стените отново и отново.”

Хелга

„Всеки има право на собствен вкус. Общественото пространство е изпълнено с информация и реклами. Емблеми на фирми, имена на магазини, големи и натрапващи се рекламни афиши по улиците. Приемливи ли са те? Общо взето – да. Приемливи ли са графитите? Според някои хора – да, а според други – не.

Кой плаща цената за графитите? Кой плаща на практика цената за рекламите? Правилно! Потребителят.

Искали ли са някога хората, които поставят рекламни табла, вашето разрешение? Не. Тогава следва ли хората, които рисуват графитите, да го правят? Не е ли това начин на общуване – вашето име, имената на музикални групи или произведения на изкуството, изложени на улицата?

Помислете за раираните и пъстри дрехи, които се появиха по магазините преди няколко години. И за ски екипите. Десените и цветовете бяха взети направо от разцъфналите бетонни стени. Забавно е, че тези модели и цветове се приемат с възхищение, а графитите, изпълнени в същия стил, се смятат за нещо ужасно.

За изкуството времената са сурови.”

София

Въпрос: ГРАФИТИ

Можем да говорим за това, какво е казано в писмото (неговото съдържание).

Можем да говорим и за начина, по който то е написано (неговия стил).

Като се абстрахирате от мнението си за графитите, посочете според вас кое писмо е написано по-добре. Обяснете отговора си, като се обосновате за начина, по който са написани двете писма.

.....
.....

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Пълен кредит

Отговори, в които мнението на ученика е аргументирано със стила или формата на едното или двете писма. Ученикът се позовава на критерии като: стил на писане; структура на писмото; убедителност на тезата и аргументацията; начин на изразяване на емоционалното отношение на авторите; избрана стратегия за защита на гледната точка и убеждаване на читателите. Изрази като „по-добре аргументирано” трябва да бъдат конкретизирани.

Примерни отговори на ученици:

- С това на Хелга. Тя засяга много важни проблеми и споменава за вредите върху околната среда, които нанасят авторите на графитите, което според мен е много важно.
- Писмото на Хелга е по-убедително, защото тя се обръща направо към авторите на графитите.
- Мисля, че писмото на Хелга е по-добро. Според мен София е донякъде пристрастна.
- Мисля, че аргументацията на София е много силна, но писмото на Хелга е по-добре структурирано.
- Това на София, защото то не е насочено срещу никого. [Отговорът се основава на съдържанието. Обяснението е приемливо, ако може да се интерпретира в смисъл „Не напада никого”.]
- Харесвам писмото на Хелга. Тя излага мнението си много по-убедително.

Вид на въпроса: *Въпрос със свободен отговор*

Ситуация: *Текст за обществена употреба*

Формат на текста: *Непрекъснат текст*

Цел на задачата: *Осмисляне и оценяване на съдържанието и формата на текст*

Трудност: 581

Четвърто равнище на скалата

Коментар на въпроса:

В условието на задачата са дадени две писма, публикувани в интернет. Учениците трябва да изпълнят обичайни за един читател задачи – да сравнят и противопоставят идеи от два или повече източника.

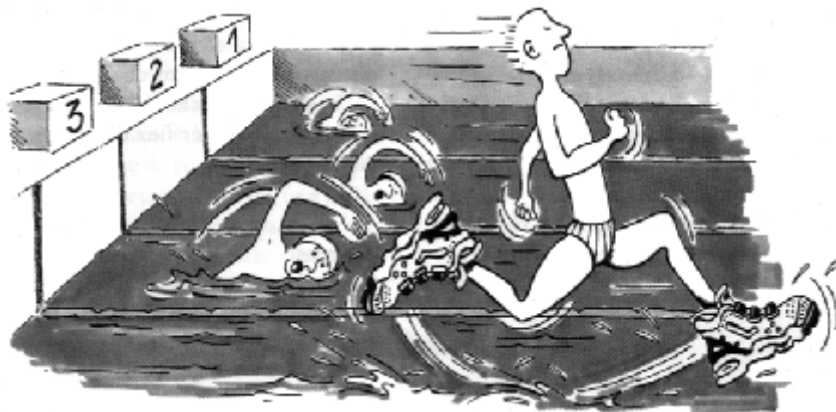
Тъй като писмата са публикувани в интернет, ситуацията се определя като обществена.

Очаква се темата на текста да бъде интересна на 15-годишните ученици.

Задачата изисква учениците да използват познание, за да оценят идеите на авторите на писмата, като ги сравнят. Поради това задачата се отнася към категорията *осмисляне и оценяване на съдържанието и формата на текст*. Верният отговор изисква ученикът да стигне до собствени заключения за характеристиките на добрия текст и да ги представи по подходящ начин.

СПОРТНИ ОБУВКИ:

ЧУВСТВАЙТЕ СЕ УДОБНО В СВОИТЕ СПОРТНИ ОБУВКИ



Лионският център по спортна медицина във Франция от 14 години изследва нараняванията сред младите хора, които се занимават със спорт професионално или като любители. Проучването установи, че ключът към предотвратяването на травми е в профилактиката ... и в добрите спортни обувки.

УДАРИ, ПАДАНЕ, НАВЕХВАНИЯ И СЧУПВАНИЯ...

18 % от спортуващите между 8 и 12-годишна възраст вече имат травми на петата. Хрущялът на глезена при футболистите не реагира добре на внезапно натоварване, а 25 % от професионално занимаващите се със спорт установяват, че това е едно от най-слабите им места. Хрущялът на сложната колянна става също може да претърпи необратими увреждания и ако не се вземат мерки още от детска възраст (10–12-годишна възраст) те могат да доведат до ранна остеоартроза. Бедрото също претърпява увреждания, особено когато играчите са уморени и се засилва рискът от фрактури вследствие на падане или удар.

Според проучването футболисти, които играят повече от 10 години, имат костни израстъци или на тибията, или на петата. Това е известно като "футболно стъпало",

деформация, причинена от спортни обувки с прекалено еластични подметки или части в областта на глезена.

Предпазва, поддържа, стабилизира, поглъща

Ако една обувка е прекалено твърда, тя ограничава движенията. Ако е прекомерно еластична, нараства рискът от наранявания и изкълчвания. Добрата спортна обувка трябва да отговаря на четири изисквания.

Първо, тя трябва да *осигурява външна защита*: да устоява на удари от топката или от други играчи, да се справя с неравности по терена, да пази крака топъл и сух дори при минусови температури и дъжд.

Трябва да *поддържа стъпалото* и по-конкретно глезенната става, за да се избегнат изкълчвания, подувания и други проблеми, които могат да засегнат дори и коляното.

Обувката трябва да осигурява и добра *стабилност*, за да се избегнат подхлъзвания по мокрия терен или по прекалено суха повърхност.

И накрая, обувката трябва да *поглъща внезапни натоварвания*, особено такива, на които са подложени волейболистите и баскетболистите вследствие на непрекъснатото отскачане.

Сухи стъпала

За да се избегнат незначителни, но болезнени състояния като появя на мехури, напуквания или „стъпало на атлет“ (гъбички), обувката трябва да е направена така, че потта да се изпарява, без да се допуска овлажняване. Естествената кожа е идеална за такива случаи, тъй като подлежи на обработка за водоустойчивост и може да предпази обувката от пропускане на вода при първия дъжд.

Въпрос: СПОРТНИ ОБУВКИ

Какво твърди авторът с този текст?

- А Качеството на спортните обувки се е подобрило значително.
- Б Най-добре е да не се играе футбол преди навършване на 12-годишна възраст.
- В Младежите получават все повече и повече контузии поради лошото си физическо състояние.
- Г Особено важно за младите спортисти е да носят качествени спортни обувки.

Пълен кредит: Особено важно за младите спортисти е да носят качествени спортни обувки.

Вид на въпроса: *Въпрос с избираем отговор*

Ситуация: *Образователен текст*

Формат на текста: *Непрекъснат текст*

Цел на задачата: *Интерпретация*

Трудност: 356

Първо равнище на скалата

Коментар на въпроса:

Текстът е част от статия, публикувана в младежко списание. Една от причините той да бъде включен в теста на PISA е, че представя тема, която е интересна за 15-годишните ученици.

Текстът е обособен в отделни абзаци с подзаглавия и илюстриран с рисунка.

От учениците се изисква да определят основната идея на познат текст. Посланието на автора не е посочено директно, поради което задачата не изисква извличане на информация, а тълкуване.

Налице са поне две условия, които улесняват задачата. Първо, необходимата информация е дадена в увода към статията, който представлява кратък откъс от текста. Второ, основната идея се повтаря неколkokратно по-нататък в целия текст. Задачата е относително лесна, тъй като необходимата информация е посочена в началото на текста и след това е повторена няколко пъти.

Въпросът има за цел да определи дали ученикът може да формира общо разбиране за съдържанието на текст.

?

90-

1. ,
,
.

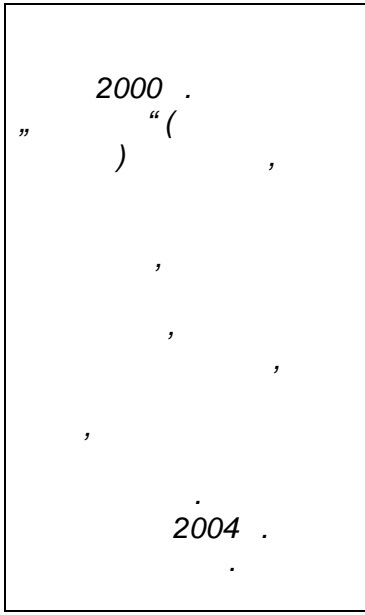
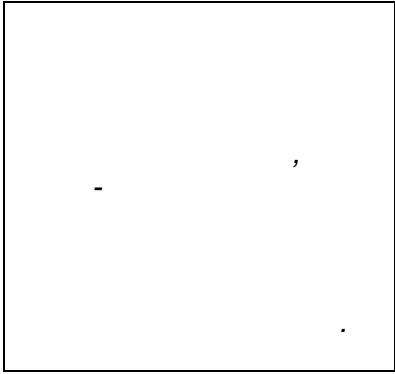
2. ,
,
.

3. ,
,
.

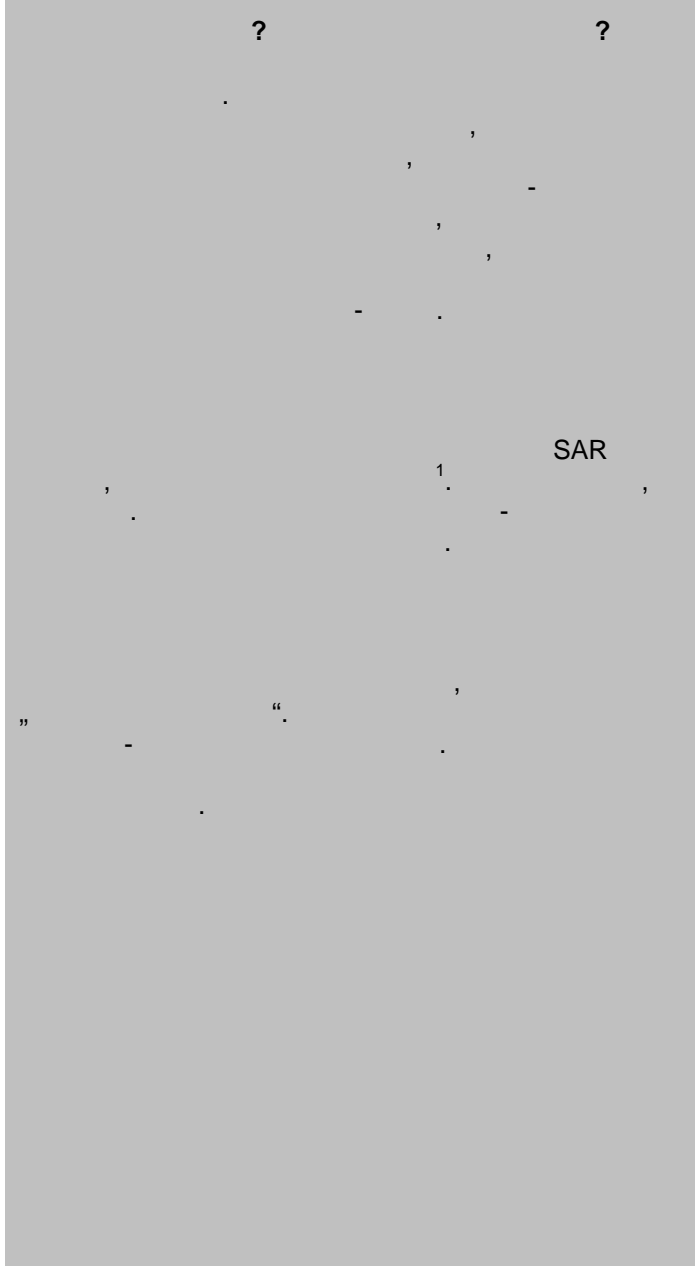
4. ,
, 2,5 -
,
.

5. ,
,
-
.

6. ,
,
.



...



¹ SAR (specific absorption rate –

)

1.

à :

:
: 576 (4)

” “?”

,
.
.
:
.

” “
—
à
“ — ”

” “
—
” “
” “
” “
” “

2.

à : :
: :
: :
: 625 (4)

” , “

4.

” ?“

” “
” “
” “
” “

, .

:

” “

, , .

, , - “

4- 5-

: ” ,

“ . ,

(4.). ,

, . . , -

, ,

, ,

, ,

, ,

, .

4.

à :
: :
: :
: 494 (3)

” ...“

?

,

,

.

”

?“

,

”

?“

:

.

,

.

:

,

.

,

.

,

.

-

,

”

“

, . . .

,

,

,

:

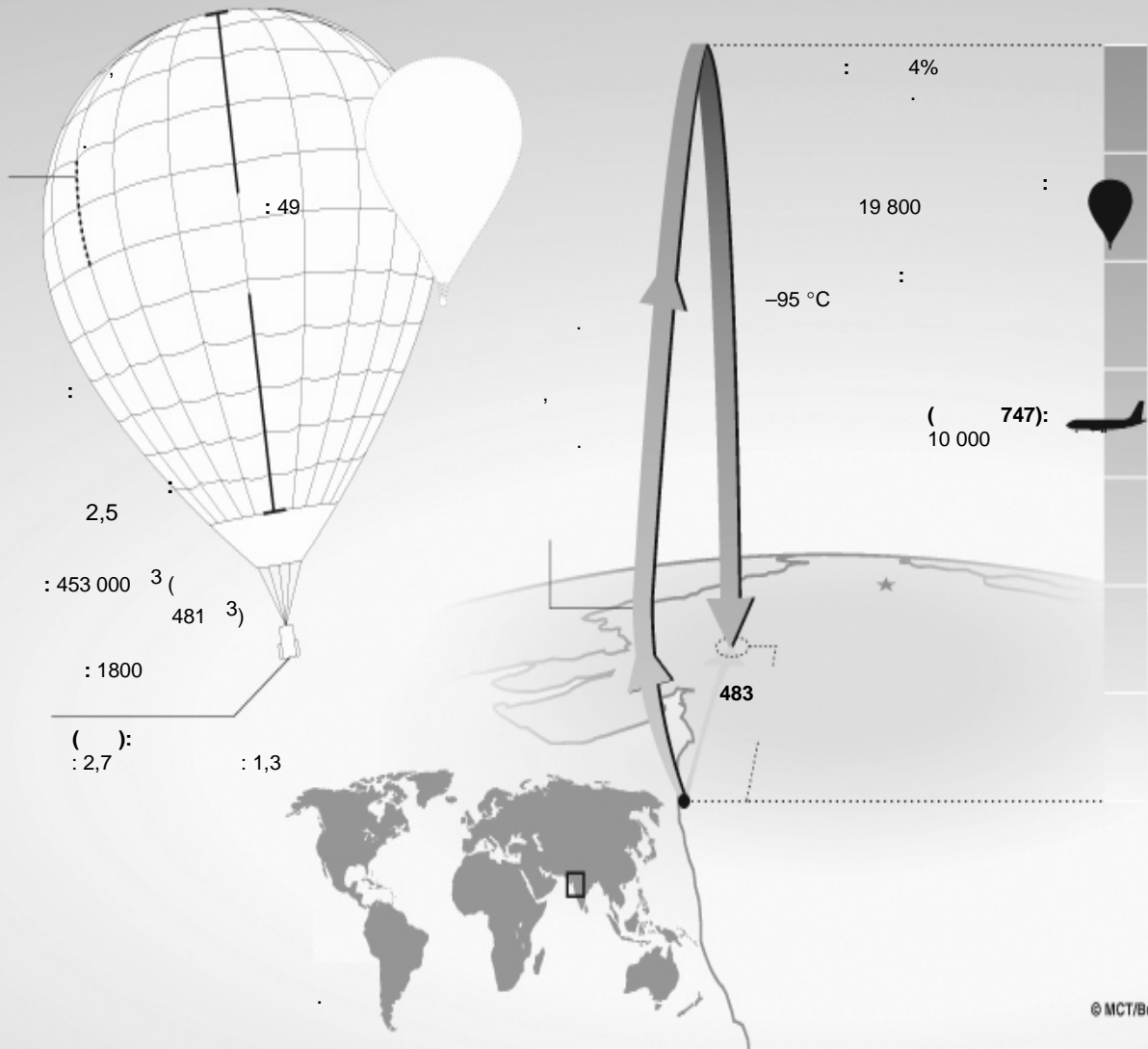
,

.

-

,

.



” “ ,

1.

à : :
: :
: :
: 458 623 (4)
 (2)
 ? ,
 .

1.

2.

). / _____ ()

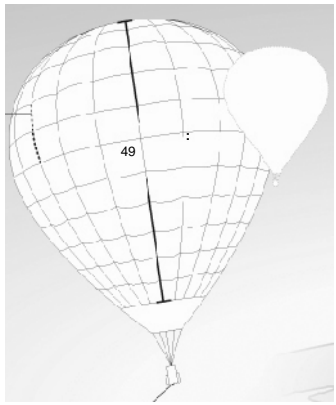
- 1.
- 2.
- 1.
- 2.
- 1.
- 2.
- 1.
- 2.
- 1.
- 2.

() ,
: () ,
, , , , ,
, , , , ,
, , , , ,
.

“ - ” “ ” “ ”

3.

à : :
 : :
 : :
 à : 414 (2)



?

“ ” “ ” “ ”

... , ...
... , ...
... : ...
... , ...
... , ...
... , ...
... , ...
... , ...
... , ...
... , ...
... , ...

1.

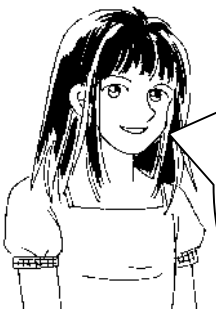
:
à :
:
:
:
: 372 (1)

: 1, 3, 2, 4.

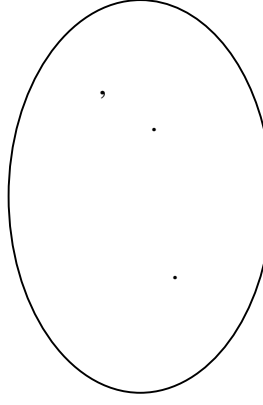
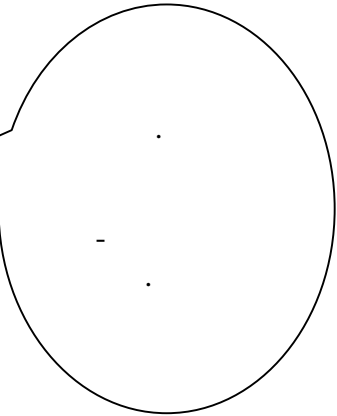
:
; ,
... , ...
... , ...
... , ...
... , ...
1 . ,

2.

à :
: :
: :
: 569 (4)



1



2

2,

?

.....
.....

-
-
-
-
-

2, ?), (

3.

à :
: :
: 301 (1)
?

•
•

PISA 2009

5

10

15

20

25

30

35

40

45

50

55

60

65

70

75

80

85

... , ... , ... ? ...

90

115

95

120

100

105

110

” “ ” “ .
 , (, ,
 , - ,
 .)

1. 2
 :
 à :
 : :
 : :
 : 767 (6)

?

.....

_____ .
 :
 • -
 • ” - “ [] ,
 • ” : “ []
 •
 •
 •
 •
 •
 •

PISA 2009. , PISA,
 , 15-
 ” “
 ” “

2 , PISA 2009 , ” “

.”)

PISA.

2.

à : :
: :
: :
: 478 (2)

” , ... “ (34-35)

” “?

A ,

B ,

:

(34-35).

3.

à :
: :
: :
: 571 (4)

?

A

B

15-